

Miet Ooms

BUURTAAL
Praktische gids voor het Nederlands
in België en Nederland

STERK & DE VREESE

*

Inhoud

Waarom dit boek?	8
A. Van één norm naar normen	8
B. Twee visies	9
C. Hoe zit het nu?	9
D. Keuzes maken.....	10
E. Samengevat.....	11
1. Inleiding.....	13
A. Het ontstaan van de standaardtaal in Nederland en Nederlandstalig België	13
B. Cultuurverschillen.....	20
Belgen en Nederlanders	21
Het gebruik van <i>u</i> en <i>je</i>	22
De visie op taalvariatie en taaladviezen.....	22
Zaken zijn zaken?.....	23
Nederlandse directheid en Vlaamse vaagheid	24
C. Taalvariëteiten in België	25
Standaardtaal.....	26
Dialect.....	27
Tussentaal.....	28
In de praktijk.....	29
D. Taalvariëteiten in Nederland.....	29
Standaardtaal.....	30
Poldernederlands.....	32
Accenten.....	32
Streektaal	33
E. De variatie in de standaardtaal onderzoeken	35
Grammaticale verschillen	35
Hoe vind je de variatie en hoe ga je ermee om?.....	36
F. Terminologie	39
Taalvarianten.....	39

Bronnen	40
G. Is het 'Belg', 'België', 'Belgisch' of 'Vlaming', 'Vlaanderen' en 'Vlaams'?	40
2. Uitspraak.....	42
A. Een vleugje geschiedenis	42
B. Verschillen in de standaardtaaluitspraak	44
C. De huidige status van de uitspraak van mediapresentatoren.....	45
D. Accenten in Nederland.....	47
E. Informele spreektaal in Vlaanderen.....	48
F. Accenten in Nederlandstalig België	48
G. Klemtonen	49
H. In de praktijk	50
3. Woorden, idioom, uitdrukkingen	51
A. Hetzelfde begrip heeft een andere naam	51
Wanneer heb je in de praktijk te maken met verschillende termen en hoe kun je daarmee omgaan?	52
B. Valse vrienden.....	57
Het probleem met valse vrienden.....	58
Hoe vind je valse vrienden?	59
C. De kleine verschillen	60
Variatie in uitdrukkingen.....	60
Variatie in groeten en wensen	62
D. Schelden, vloeken en verwensen	63
E. Tussenwerpsels en stopwoordjes.....	66
4. Woordvorming.....	69
A. Twee meervouden mogelijk: altijd Belgisch versus Nederlands?	69
B. De baby is negen maand of maanden oud.....	70
C. Rundvlees of rundsvlees?	71
D. Annulatie of annulering?	72
E. Herbeginnen of opnieuw beginnen?.....	73
E. Kerselaar of kersenboom?	75
5. Lidwoorden, voorzetsels, bijwoorden, voegwoorden	76
A. Het juiste lidwoord.....	76
De of het kroost?.....	76

Binnen een of de week?.....	78
B. De kwestie van de voorzetsels	78
In het algemeen	78
Iets meer over <i>langs, van en naar</i>	81
C. Bijwoorden: de extraatjes	83
In het algemeen	83
Om ter verst of om het verst.....	85
Beter	86
Best / het best	86
C. Voegwoorden, de zinnenkoppelaars.....	87
6. Voornaamwoorden.....	88
A. Je, u of ge?	88
Formeel of informeel?	89
Bekend of onbekend?	90
Op veilig spelen	90
Cultuurverschillen	91
Wel of geen opdracht	92
En <i>gij</i> dan?.....	92
Consequent?	93
B. Die tafel? Hij staat in de weg of Ze staat in de weg	94
C. Heeft 'm dat gedaan? Nee, hun hebben dat gedaan!	96
D. Wil <i>diegene</i> zich melden?.....	97
E. Hee, dat is Miet haar/d'r jas of Miets jas of de jas van Miet!	97
F. Ik kan met om het even wie / gelijk wie samenwerken. En jij?	98
G. Zo'n weer, zo'n mensen	98
7. Werkwoorden	100
A. Toekomstig gaan	100
B. <i>Laat</i> je me schrikken of <i>doe</i> je me schrikken?.....	101
C. Niet moeten of niet hoeven?.....	102
D. Moest ik jou zijn / Mocht ik jou zijn / Als ik (van) jou was	102
E. Te zijn of te wezen, dat is de vraag.....	103
F. <i>Is</i> of <i>heeft</i> hij kunnen ontsnappen?	104
G. <i>Heeft</i> of <i>is</i> hij gewonnen? <i>Heeft</i> of <i>is</i> hij verloren?.....	105

I. U kunt / u kan nu tanken	105
J. Een aantal mensen was aanwezig of een aantal mensen waren aanwezig?.....	106
K. De jongen komt aangerend of de jongen komt aanrennen?.....	107
L. Om weten of om te weten?.....	107
M. Bedankt om, voor of dat? Proberen voor of om?	107
N. Hoe dit (te) verklaren?	108
O. Beginnen en durven: met of zonder te?.....	108
Durven	108
Beginnen.....	108
P. Werk ze en vier ze.....	109
8. Woordvolgorde.....	110
A. Werkwoordvolgorde.....	110
Heeft gedaan of gedaan heeft?.....	110
Komen kan of kan komen?.....	111
Gedaan moet hebben, moet hebben gedaan of moet gedaan hebben?.....	111
Scheidbare samengestelde werkwoorden.....	112
Andere elementen	113
B. Zinsconstructies.....	114
Ofwel moet je meedoen / ofwel je moet meedoen	114
Geleden.....	114
Hij is druk	115
9. Praktische gids: wat doe je voor welk doelpubliek.....	116
A. Doelpubliek: het hele taalgebied	116
Woordenschat.....	116
Woordvorming	117
Lidwoorden, voorzetsels, bijwoorden, voegwoorden	118
Voornaamwoorden	119
Werkwoordkwesties	120
Zinsconstructies	122
B. Doelpubliek: België.....	124
Woordenschat.....	124
Woordvorming.....	124
Lidwoorden, voorzetsels, bijwoorden, voegwoorden	125

Voornaamwoorden	126
Werkwoordkwesties	128
Zinsconstructies	130
C. Doelpubliek: Nederland	133
Woordenschat.....	133
Woordvorming.....	133
Lidwoorden, voorzetsels, bijwoorden, voegwoorden	134
Voornaamwoorden	135
Werkwoordkwesties	136
Zinsconstructies	138
10. Variatie in de praktijk.....	140
A. Verschillende beroepen, verschillende handelswijzen.....	140
Veel of weinig variatie.....	140
Domeinen met weinig nationale variatie.....	141
Domeinen met veel interne variatie	141
Domeinen met noord-zuidvariatie, maar geen variatie binnen Vlaanderen of Nederland.....	143
Conclusie	145
B. Fictie en non-fictie	147
De positie van de Belgische literair vertaler vroeger.....	147
De situatie nu	148
En de auteurs dan?	150
De mening van de lezers	151
Probleem?.....	153
Wat zeggen de Belgische literair vertalers zelf?	153
Conclusie	155
C. Vertalen voor de Europese Commissie.....	157
Belgisch-Nederlands of Nederlands-Nederlands?	158
Altijd juridisch?.....	161
Altijd neutraal?.....	162
Meestal neutraal, soms nationaal	162
D. Copywriting en marketing	164
Klanten overtuigen.....	165
Koning klant, keizer Google	165

Tussen minimaal en maximaal	166
Goede praktijken.....	167
Evenwicht.....	170
Dank je wel en een dikke merci!.....	172
Illustraties.....	173
Literatuur.....	175
A. Algemeen.....	175
B. Geschiedenis.....	175
C. Cultuurverschillen.....	175
D. Taalvariëteiten in België.....	176
E. Taalvariëteiten in Nederland.....	176
F. Terminologie.....	177
G. Uitspraak.....	177
H. Woordenschat.....	177
I. Voornaamwoorden.....	178
J. Werkwoorden en werkwoordvolgorde.....	178
K. Beroepspraktijk: Europese Commissie.....	178
L. Beroepspraktijk: literaire vertalingen.....	179
M. Beroepspraktijk: marketing en copywriting.....	179
Register.....	181